ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 47 (3529). | Сешанба, 7 март 1967 йил. | Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

2-УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ

ЧУҚУРСОЙДА улкан корхона қад кўтаряпти. Бу ерда бинокорлар янги уйсозлик комбинати бунёд этмоқдалар. Ҳозирча корхонанинг бетон узели ва арматура цехи ишга туширилди, холос. Яқин келажакда комбинат тўла қуриб битказилади.

Арматура цехи ва бетон узелининг ишга туширилиши ҳам бинокорларнинг ажойиб муваффақиятидир. Ҳозир бу икки участка ҳамкорликда темир бетон зинапоялар, вентиляция блоклари ишлаб чиқаряпти. Улардан турар-жой қурилишида кенг фойдаланилмоқда.

ГЎШТ ТОПШИРИШ КВАРТАЛ ПЛАНИ 200 ПРОЦЕНТ БАЖАРИЛДИ

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги вахтасида туриб астойдил меҳнат қилаётган Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг моҳир чорвадорлари юбилей йилида дастлабки катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар ҳозирнинг ўзидаёқ эл дастурхонига кўплаб семиз гўшт етказиб бериб, бу соҳадаги квартал планини 200 процент адо этдилар.

Колхознинг бу ютуғида бўрдоқичилардан Жўра Мансуров, Зокир Маҳкамов, Ҳотам Раҳимов ўртоқларнинг ҳиссаси катта бўлди. Чорвадорлар давлатга гўшт сотишни қизғин давом эттиришмоқда.

С. ИЛЕСОВ.

ТАРАДДУД

2-«Оққўрғон» совхозининг меҳнаткашлари 50 йиллик тўйга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Совхознинг қайси бўлим ва звеносида бўлманг, ишчиларнинг кўклам экиш кампаниясига қизғин тайёрланаётганини кўриб беҳад хурсанд бўласиз.

Пахтакорлар юбилей вахтасида туриб ишламоқдалар. Механизаторлар меҳнат унумдорлигини ошириб экиш агрегатларини қисқа вақт ичида уюшқоқлик билан ремонтдан чиқариб қўйдилар. Техника ремонтини сифатли ўтказишда Собир Абдуқодиров, Исроил Бўриқулов, Исроил Ниёзов, Примқул Сарибоев, Жаббор Қодиров каби тракторчилар айниқса ғайрат кўрсатиб ишладилар. Ҳозир механизаторлар далага ўғит ташиб чиқариш суръатини кучайтириб юбордилар.

Н. МИРҲОСИЛОВ.

ИЛҒОР УЧАСТКА

Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Норқул Қаршибоев бошлиқ участкаси доимо пешқадам. Ўтган йили 165 гектар майдонда деҳқончилик қилиниб, гектаридан пландаги 28 ўрнига 30,5 центнердан хирмон кўтаришга эришилган эди.

Бу йил колхозчиларнинг режаси яна ҳам улкан. Экин майдони 192 гектарга етказилди. Ҳар гектар ердан 31,5 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган миришкор деҳқонлар шу кунларда янада ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Участкада кўкламга тайёргарлик ишлари кучайиб кетди. Пахтакорлар ариқ-зовурларни тозалаяптилар, маҳаллий ўғит чиқаришни жадаллаштираяптилар. Кейинги бир неча ҳафта ичида далага 1200 тоннадан ортиқ гўнг чиқарилди.

Райондаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхознинг илғор участка ва бригадаларида ҳам кўклам экишига тайёргарлик қизғин тус олиб кетди.

Т. НУРҚЎЗИЕВ,
Ш. РАЖАБОВ.

БУ икки қиз Луганск шаҳридан келишган. Дугоналар украиналик бинокорлар сафида бир неча ойдирки, пойтахтимизда катта қурилиш ишларини олиб бормоқдалар. Яқинда Чилонзорда қад кўтарган 48 квартирали турар-жойда ҳам бу қизларнинг муносиб ҳиссалари бор. Ҳозирги кунда улар яна навбатдаги турар-жой қурилишида меҳнат қилмоқдалар. Смена топшириқларини ортиғи билан адо этиб Тошкент қурилиши суръатига-суръат қўшмоқдалар. Суратда: Луганск қурилиш поездининг бинокорлари Лида Макарова ва Люба Суклова.

А. Тўраев фотоси.

УКРАИНА САБЗАВОТЧИЛАРИ ТАЖРИБАСИ

И. ПИОНТКОВСКИЙ

Киев области ихтисослаштирилган сабзавотчилик ва сутчилик совхозлари трестининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Сабзаводкорлик — фахрли касб. Шаҳар меҳнаткашларининг дастурхонига йил бўйи турли хил сабзавот маҳсулотларини керагича етказиб бериш сабзаводкор деҳқоннинг ватанпарварлик бурчидир. Совет Украинасининг пойтахти Киев шаҳрини сабзавот, картошка ва сут билан таъминлаш бизнинг ишимиздаги энг асосий вазифа бўлиб ҳисобланади.

Шуни ҳам айтишим керакки, 1960 йилга қадар республикамиз пойтахтини сабзавот ва картошка билан таъминлаш қониқарсиз аҳволда эди. Шаҳримиз аҳолисининг умиди фақат бозорга келтириладиган сабзавот ва картошкада эди. Ишчилар синфи бениҳоя катта. Унга деҳқончилик маҳсулотларини мўл-кўл етказиб бериш керак. Шуни назарда тутиб, Украина Компартияси Марказий Комитети Киев шаҳри атрофида сабзавотчилик-сутчилик зонасини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Шаҳар атрофидаги хўжаликлар зиммасига сабзавот, картошка етиштиришни кўпайтириш, сут чорвачилигини ривожлантириш вазифаси юкланди.

Шаҳарни сабзавот билан таъминлашни бирданига яхшилаш осон гап эмас, албатта. Шунинг учун ҳам киевлик деҳқонлар дастлабки пайтларда бирмунча қийинчиликларга дуч келдилар. Орадан икки йил ўтар-ўтмас, пойтахтимиз ҳам янги узилган сабзавотлар билан, ҳам қайта ишланган сабазвотлар билан йил ўн икки ой узлуксиз таъминланадиган бўлиб қолди.

1963 йилга қадар картошканинг ҳосилдорлиги 60—70 центнердан ошмаган эди. Олдимизда унинг ҳосилдорлигини кескин ошириш вазифаси турарди. Биз ана шу вазифанинг уддасидан чиқиш учун зарур тадбирлар кўра бошладик. Ишнинг кўзини биладиган, сидқидилдан меҳнат қиладиган деҳқонларни йиғиб, картошка етиштиришга ихтисослаштирилган звенолар туздик. Кейин ўртага «Картошка етиштиришни машиналар зиммасига юклаймиз» деган шиор ташладик. Ўшандан буён ўтган қисқа давр ичида бу вазифа муваффақиятли ҳал этилди. Ҳозир шаҳримиз магазинларига йилнинг истаган фаслида кирсангиз ҳам, килоси 8 тийиндан сотилаётган картошкаларни кўрасиз.

Энди шундай бир савол туғилиши мумкин: ихтисослаштирилган картошкачилик звенолари қай йўсинда тузилди? Звенолар картошка етиштиришга мосланган қишлоқ хўжалиги машиналари асосида тузилди. Картошка экадиган машина 7 соатлик иш кунида 4—5 гектар ерга, кун чиққандан кун ботгунига қадар эса 10—12 гектар ерга уруғлик эка олади. Биз картошка экишни олти-етти кун ичида тугаллаш вазифасини қўйдик. Мавжуд машиналар кўмагида бунинг уддасидан чиқилди.

Агар звенонинг ери 50—60 гектар бўлса, унга 1 та картошка экадиган машина, 1 та картошка йиғадиган комбайн, 1 та ҳайдов ва 1 та чопиқ трактори бириктиб берилади. Шу техникани уч механизатор — икки тракторчи ва бир комбайнчи бошқаради. Комбайнчи ўз агрегатидан ташқари картошка экинини парвариш қилишда ишлатиладиган ҳамма прицепли машиналарга ҳам қараб туради. Картошка етиштириш билан булардан бошқа ҳеч ким шуғулланмайди.

Хўш, звеноларнинг иши ва вазифаси нимадан иборат? Звено аъзолари аввало далага ўғит ташиб чиқаришлари ва уни махсус машиналар воситасида ерга сочишлари, майдонни бороналаб ва культивация қилиб, экишга тайёрлашлари керак. Совхоз ёки колхоз уларга сараланган уруғлик картошка етказиб беради. Звено аъзолари картошкани машина ёрдамида тўғри қаторли усул билан экадилар. Бунда қаторларнинг ораси 70 сантиметр бўлиб, уруғлик ер юзасидан 10 сантиметр чуқурликка тушади.

Картошка экилган куннинг ўзидаёқ майдон узунасига борона қилинади. Бу иш тугагач, ҳар иккала трактор ҳам кўндалангига борона қилишга қўйилади. Шундан кейин даланинг ҳолатига, бегона ўтларнинг кўп-камлигига қараб, керак бўлса-бўлмаса, ҳар 2—3 кунда борона қилаверилади. 5—6, 8 марта ва ундан ҳам кўпроқ қилинган борона бегона ўтларнинг ер бетига чиқишига сира йўл қўймайди.

КАРТОШКА ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

Бегона ўт кўп чиқадиган майдонларда махсус мослаштирилган бороналар ишлатилади. Бу бороналарнинг симлари бегона ўтларни тагидан қирқиб кетади. Бундай бороналаш то картошка 2—3 сантиметр ниш ургунига қадар давом эттирилиши мумкин. Ундан кейин бороналарнинг сими олиб ташлаб ишлатилади. Экин 5—10 сантиметр ўсганидан кейин чопиққа тушамиз. Шундай қилиб, то культивация бошлангунига қадар картошка пайкалларини 6—8 марта борона қилиб оламиз.

Ер борона қилинаверганидан кейин тупроқ зичлашиб кетади. Шунинг учун биз дастлабки культивацияни чуқур қиламиз. Бунда культиватор пичоқлари орасига тупроқни 15—18 сантиметр чуқурликда юмшатиб кетадиган 2 та искана ўрнатилади. Шу билан бирга культиваторлар орқасига борона ҳам тиркалади. У экин қатор ораларини юмшатиб кетади.

Иккинчи культивацияда ер 10 сантиметр чуқурликда юмшатилади. Айни вақтда ерга минерал ўғитлар ҳам солиб кетилади. Бу ўғитлар 8—10 сантиметр чуқурликка тушади. Қуруқ ҳолдаги азот, калий, фосфор ўғитлари қайси пайкалга қанча керак бўлса, шунча миқдорда солинади. Учинчи культивацияда эса ер 6—8 сантиметр чуқурликда юмшатилиб, айни вақтда аммиак суви (азотли ўғит) билан озуқлантириб кетилади.

Картошка анча ўсиб қолгач, иккинчи культивациядан кейин кичкина бороналарни ишга соламиз. Тўртинчи марта бороналашда қатор ораларини чопиб кетамиз. Бунда агрегатга ўрнатилган махсус органлар пуштага бирмунча тупроқ уйиб кетади. Натижада энди ўсиб келаётган бегона ўтлар тупроқ остида қолади, картошка эса яхши авж олиб ўсаверади.

Суғориладиган ерларда экинимизга жўяк олиб сув қўямиз. Орадан 4—5 кун ўтгач, агрегатга искана ўрнатиб культивация қиламиз. Экинга ишлов бериш шу йўсинда ўтказилади.

Энди звеноларимизда меҳнатга қай тартибда ҳақ тўланиши тўғрисида гапириб ўтмоқчиман. Қишда технологик карта тузилади. Масалан дейлик, звенонинг 60 гектар ери бор бўлиб, аъзолари уч кишидан иборат. Технологик картада қачон экилиши, неча марта борона ва культивация ўтказилиши, қачон озиқлантирилиши кўрсатилади. Бу ишларнинг ҳаммасини нормалар бўйича пулга чақамиз-да, маош белгилаймиз. Агар звенонинг иш ҳақи фонди 4 минг сўм бўлса, звено бошлиғи ойига 120 сўмдан, аъзолари эса 100 сўмдан маош оладилар. Ундан кейин иш ҳисоб-китоб қилинмайди. Бажарилган ишларни звено бошлиғининг ўзи ҳисобга олиб боради.

Ҳосил йиғиштириб олингач, масалан дейлик, технологик картада кўрсатилганидек 3 минг сўм эмас, 4 минг сўм даромад қилинган бўлса, қолган 1000 сўм звено аъзоларига қўшимча ҳақ тариқасида бўлиб берилади. Звено бошлиғи ўз ерида вақтинча иши қолмаган бўлса, наряд бўйича бошқа ерга ўтиб ишлаб туради. Лекин, бунда ўз пайкалини асло унутиб қўймайди.

Картошкадан мўл ҳосил етиштириш учун биринчи навбатда биз кўчат қалинлиги тўғрисида қайғурамиз. Ўз олдимизга ҳар гектар майдонда камида 48—50 минг туп кўчат ўстириш вазифасини қўямиз. Июль ойининг охирида совхознинг бош агрономи, бўлим бошқарувчиси, айрим бригада ва звеноларнинг бошлиқларидан иборат комиссия тузилади. Бу комиссия кўчат қалинлигини текшириб чиқади. Агар пайкалда етарли миқдорда кўчат ўстирилаётган бўлса, акт тузилиб, звенонинг ҳамма аъзоларига ярим ойлик маошлари миқдорида мукофот берилади. Агар картошка йиғим-терими 1 октябрга қадар тугалланса, уларга яна шунча миқдорда мукофот берилади. Умуман совхоз бўйича бунга эришилса, директордан тортиб картошкачилик билан шуғулланадиган ҳамма ходимларгача ярим ойлик маош миқдорида қўшимча ҳақ тўланади.

Айтайлик, звенонинг картошка етиштириш плани 100 центнер бўлса-ю, у 150 центнер қилиб бажарса, пландан ортиқча ҳосилнинг 25 проценти звено аъзоларининг ўзига берилади. Агар звено ўз зиммасидаги мажбуриятни бажарса, звено бошлиғи намуна кўрсатиб ишласа, техника советида унга «Картошка етиштириш устаси» деган унвон берилади ва бир ойлик маоши миқдорида мукофотланади.

Звенонинг вазифаси нимадан иборат? У уруғликнинг сақланишига жавобгар эмас. Уруғликни даланинг ўзига келтириб берадилар. Звено бошлиғи ҳужжат бўйича унинг сифатини текшириб, қабул қилиб олади. Агар уч тонна уруғлик бир гектар ердаги кўчатнинг тўла бўлишини таъминласа, звено бошлиғи шу уч тонна уруғликка ва кўчат қалинлигини тўла сақлашга жавобгар. Дала ишлари тугаб, комбайнда йиғиштириб олинган картошка машиналарга ортилиб, тарозидан ўтказилгач, звено аъзоларининг ундан кейинги ишларига алоқаси бўлмайди.

Ҳозир комплекс механизациялашган картошкачилик звеноларимизнинг деҳқонлари гектар бошига 150—200 центнердан хирмон кўтармоқдалар. Лекин, бу ҳали улар учун чегара эмас. Йил сайин янги-янги марраларни кўзламоқдалар.

Ишончим комилки, меҳнатсевар ўзбек деҳқонлари ҳам юбилей йилида шаҳар меҳнаткашларини сабзавот, картошка ва полиз экинлари маҳсулотлари билан йил бўйи етарли равишда таъминлашдек шарафли ишда катта муваффақиятларни қўлга киритадилар.

НОМЗОДЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Ким Пен Хва** Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб олтинчи марта кўрсатилмоқда. 98-Охунбобоев округининг сайловчилари колхоз клубида ўзлари кўрсатган номзод билан учрашдилар. Ишончли вакил — шу хўжалик партия ташкилотининг секретари Алексей Те бундай деди: Ким Пен Хва 27 йилдан буён шу хўжаликка бошчилик қилиб, пахта, шоли, мева ва бошқа экинлардан ҳамиша мўл ҳосил олинишига эришмоқда. Ким Пен Хва ўз нутқида ўзига кўрсатилган ишонч учун сайловчиларга самимий ташаккур билдириб, ўзининг бутун кучини бундан буён ҳам халққа хизмат қилишга бағишлаяжагини билдирди.

74-Далварзин сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод — Бекобод районидаги Ленин номли колхоз комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи **Адолат Рўзиматова**, 73-Чаноқ округидан республика Олий Советига депутатликка номзод — Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари **Анна Ивановна Бродова**, 86-Қатортол округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод — Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси **Ғуломмаҳмуд Абдуллаев**лар сайловчилар билан учрашдилар.

9-Жуковский округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод — республика Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари **Александр Степанович Абдалин** Тошкентда ўз сайловчилари билан учрашди. 24-Олмазор округида Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод — 1-босмахонанинг ҳарф терувчиси **Муборак Холматова** билан сайловчиларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Республика Олий Совети депутатлигига номзод, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти **Сергей Николаевич Рижов** 14-Урицкий округи сайловчилари билан учрашди. 7-Пролетар округидан республика Олий Совети депутатлигига номзод — гражданавиацияси Тошкент бирлашган авиация бўлинмаси **«ИЛ-18»** самолётининг командири **Турсун Тўхтахўжаев** сайлов олди йиғилишида сайловчилар билан учрашди.

Пармаловчи **Анна Петровна Шаталова** «Ташсельмаш» заводида ўн йилдан бери меҳнат қилиб келмоқда. У, эришган ишлаб чиқариш муваффақиятлари учун «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотланган. Илғор ишчи ўз тажрибаси ва маҳоратини ёш машинасозларга бажонидил ўргатади. А. П. Шаталова — рационализатор, актив жамоатчидир, хуш феъллиги ва самимийлиги учун уни ишчилар коллективида ҳурмат қилишади. «Ташсельмаш» заводи 2-механика йиғув цехининг мастери ишончли вакил С. С. Славченко, шунингдек 13-Сельмаш округининг сайловчилари республика Олий Совети депутатлигига номзод А. П. Шаталова билан сайлов олди учрашувида мана шулар ҳақида гапирдилар. Улар сайлов кунида муносиб номзод учун якдиллик билан овоз беришга чақирдилар.

Сайловчилар олдида сўзга чиққан ўртоқ Шаталова ўзига кўрсатилган юксак ишонч учун самимий миннатдорчилик билдириб, бу ишончни иш билан оқлашга ваъда берди.

Ўзбекистон пойтахтида 26-Янги турмуш округидан республика Олий Совети депутатлигига номзод — В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг ректори **Саъди Хасанович Сирожиддинов**, 32-Ўзбекистон округидан номзод — «Правда Востока» газетасининг редактори **Валентин Акимович Архангельский**, 47-Сергели округидан номзод — ҳарбий хизматчи **Юрий Всеволодович Вотинцев** ўртоқлар сайловчилар билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ

МАЪРИФАТНИНГ НУРЛИ ЙЎЛИДАН

САВОДХОН ЎЛКА

Улуғ Октябрнинг бахт ва озодлик нуридан баҳраманд бўлган совет халқи ўзининг ярим асрлик ҳаёти давомида меҳнат ва курашнинг шонли йўлларини мардонавор босиб ўтди. Шу 50 йил мобайнида халқ хўжалигининг барча соҳаларида кишилик тарихи билмаган оламшумул ғалабалар қўлга киритилди. Ватанимиз гражданлар урушининг суронли йилларида ҳам, халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантиришнинг оғир дамларида ҳам, Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида ҳам доим ғолиб чиқди.

Туркистонда Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари — иқтисодий қийинчиликлар, гражданлар уруши, ички контрреволюцион кучлар билан кураш каби оғирчиликларга қарамай, Коммунистик партия ва Совет давлати ўлкада асрлар бўйи ҳукм суриб келган саводсизликни битириш ва совет халқ маорифи системасини вужудга келтиришнинг зарур тадбирларини белгилаб бердилар.

1917 йилда Туркистон ўлкасида маориф халқ комиссарлиги ташкил топди. Шундан кейин мактаб қурилиши, ўқув-тарбия ишларини яхшилаш юзасидан бир қанча декрет ва қарорлар қабул қилинди. 1920 йилнинг охирига келиб, рус тилидан ўзбек тилига таржима қилинган дарсликлар пайдо бўлди. «Совға», «Устоди аввал», «Билим йўллари», «Тил сабоқлиги» каби дарсликлар нашр этилди.

Бу даврда ўлкада биринчи ўқитувчилар кўзга кўрина бошлади. О. Шарофутдинов, М. Содиқов, Т. Содиқов, К. Додамуҳамедов ва бошқа педагоглар совет мактаби қурилишининг жонкуярлари бўлдилар.

Ўзбекистоннинг тенг ҳуқуқли иттифоқчи республикалар составига киритилиши унинг иқтисодий ва маданий тараққиётида муҳим аҳамият касб этди. Халқ хўжалигининг барча соҳасида амалга оширилиши зарур бўлган вазифалар қаторида аҳолининг умумий ва маданий савиясини тўхтовсиз ошириш масаласи ҳам партия ва ҳукуматимизнинг диққат-эътиборида бўлди. Ана шунинг учун ҳам Советларнинг Умумўзбекистон биринчи съездидаёқ, республикада мактаблар ишини яхшилаш ва уни тараққий эттиришнинг кенг программаси қабул қилинди. Программа асосида мактаблар қурилиши, саводсизликни тугатиш, маданий-маориф муассасалари тармоғини ривожлантириш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилди. 1924 йилнинг ўзида республикадаги 908 мактабга меҳнаткашларнинг 76 минг 500 фарзанди жалб этилди. 1928 йилда эса, республикамизнинг меҳнат мактабларида таълим олувчилар сони 139 минг 800 кишини ташкил этди. Янги алифбега ўтиш иши 1926 йилдан бошланди.

Шу йиллар давомида Ўзбекистоннинг Бухоро, Фарғона, Тошкент каби йирик шаҳарларида янгидан педагогика олий ўқув юртлари ва курслари очилиб, уларда кўплаб ўқитувчи кадрлар етиштириб чиқарилди.

(Давоми иккинчи бетда).

«ХАЛҚ ЎҚИТУВЧИСИ БИЗДА ШУНДАЙ БИР ЮКСАК ДАРАЖАГА КЎТАРИЛМОҒИ ЛОЗИМКИ, У БУРЖУА ЖАМИЯТИДА ҲЕЧ ҚАЧОН БУНДАЙ ЮКСАК ДАРАЖАГА КЎТАРИЛМАГАН ЭДИ ВА ҲОЗИР ҲАМ КЎТАРИЛМАГАН ВА КЎТАРИЛИШИ МУМКИН ЭМАС».

В. И. ЛЕНИН.

ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ

МАЪРИФАТНИНГ НУРЛИ ЙЎЛИДАН

САВОДХОН ЎЛКА

(Боши биринчи бетда)

1938—1939 ўқув йилларига келиб, партия ва ҳукуматимизнинг тинимсиз ғамхўрлиги, жамоатчиликнинг яқиндан кўрсатган ёрдами натижасида мактаб ёшидаги ҳамма болалар ўқишга жалб этилди. Республика мактаблари ўқувчиларининг умумий контингенти эса бир миллиондан ошиб кетди. Ўша йиллари республикамизда рус графиги асосида тузиладиган янги алифбе қабул этилди.

Шонли Коммунистик партиямиз XVIII съездининг тарихий қарорлари Ўзбекистонда халқ маорифи ва мактаблар қурилишининг ривож топишида янада катта роль ўйнади. Халқ маорифи органлари ва кўп сонли ўқитувчилар армиясининг эътибори эндиликда етти йиллик таълимни амалга ошириш ҳамда болаларнинг коммунистик тарбияси масалаларига қаратилди. Ўқувчиларда ватанпарварлик ва пролетар интернационализми руҳини тарбиялашнинг актив методларидан фойдаланиш ўқитувчилар зиммасидаги ғоят муҳим вазифалардан бири қилиб қўйилди.

Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида иттифоқимизнинг бошқа қардош республикаларидаги сингари республикамиз мактаблари ҳам ўз олдига қўйилган вазифаларни шараф билан бажардилар. Уруш йиллари республикамиз мактаблари ўқитувчилари болаларга янада пухта билим бериш учун курашиш билан бир қаторда, манфур душман устидан ғалабамизни таъминлаш учун қўлларидан келган барча ёрдамларини кўрсатиб турдилар.

Улуғ Ватан уруши йиллари мамлакатимиз халқларининг дўстлиги янада мустаҳкамланди, уруш туфайли ота-онасиз қолган минг-минглаб болалар Ўзбекистондаги болалар уйлари, интернатларда тарбияландилар. Мактаб-интернатлар янги типдаги тарбия муассасалари ўчоғига айланди.

Улуғ Ватан урушидан кейин бутун мамлакатимиздаги сингари Ўзбекистонда ҳам халқ маорифи тараққиёти ва мактаблар қурилиши халқ хўжалиги планида ўз аксини топди.

Болаларга умумий таълим бериш даражасини урушдан олдинги даражага кўтариш ва шу билан бирга мактаблар тармоғини кенгайтириш тадбирлари белгиланди. Ўзбекистон Компартиясининг X съездидан кейин область ва районларнинг партия ва касаба союз ташкилотлари мактаблар иши билан бевосита шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Айниқса, умумий мажбурий таълимни амалга ошириш, мактабларнинг ўқув моддий базасини мустаҳкамлаш, ўқув-тарбия ишлари савиясини кўтаришда уларнинг ёрдами катта бўлди.

КПСС XX съездида ўқувчиларга политехника таълими бериш, ўқитиш ишларини ижтимоий фойдали меҳнат билан қўшиб олиб бориш совет мактабининг энг муҳим вазифаси эканлиги алоҳида уқтириб ўтилди. Съезд қарорларига биноан мактаб-интернатлар ташкил этилди. Мактаб-интернатлар янги тарбия муассасалари сифатида чинакам тарбия ўчоқларига айланди.

Фан-маданият, халқ маорифининг порлоқ истиқболи партия XXII съезди қарорларида ва КПССнинг янги Программасида ўз аксини топди.

Шу нарса диққатга сазоворки, колхозлар маблағи ҳисобига мактаблар қурилиши кенг қулоч ёйди. Республика колхозлари, айниқса, кейинги йилларда бир миллиондан ортиқ ўқувчи учун мактаб биноларини қуриб бердилар. Бу, тўқ ва бадавлат ҳаёт кечираётган социалистик қишлоқ меҳнаткашларининг халқ маорифи йўлида кўрсатган катта саховатининг олижаноб намунаси бўлди.

Ҳозирги кунда республикамизнинг район ва шаҳарларидаги 6774 та мактабда 2 миллион 434 минг 170 ўқувчи фан асосларини эгалламоқда. Бир юз йигирма беш мингдан ортиқ ўқитувчилар армияси улар билан машғулот олиб бораётир.

Бугунги кунда республикамиз бўйича ўқувчилар учун 124 та сарой ва пионер уйлари, 34 та ёш техник ва натуралистлар станцияси, 5 та болалар парки, 50 га яқин болалар спорт мактаби ва 100 та музика мактаби ишлаб турибди. Мактаблар ва мактабдан ташқариги муассасалардаги тўгаракларда 600 мингдан ортиқ ўқувчи шуғулланмоқда.

Совет ҳокимияти даврида ўзбек халқи ўз фарзандларига умумий таълимгина эмас, олий ва ўрта махсус таълим бериш имкониятига ҳам эга бўлди. Ўзбекистон эндиликда йирик олий ўқув юртлари кўплаб ташкил этилган республикага айланиб қолди. Ҳозирда республикамиз бўйича ишлаб турган 36 олий ўқув юртининг 2 тасини университетлар, 14 тасини педагогика институтлари ташкил этади.

Ана шу олий ўқув юртлари ва ҳозир мавжуд бўлган 20 та билим юртида минглаб ўқитувчи ҳамда мактабгача тарбия ходимлари етишиб чиқмоқда.

Коммунистик партия ва Совет давлати улуғ Ленин васиятларини амалга ошираборib, Совет ўқитувчиларининг маънавий ўсиши ва моддий фаровонлиги юзасидан тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Бунга ўқитувчилар иш ҳақининг оширилгани, «Ўқитувчилар куни»нинг белгиланиши ва жуда кўп сонли ўқитувчиларнинг СССР орден ва медаллари билан мукофотланганликларини мисол қилиб келтириш мумкин.

Ўзбекистонда педагогика фанининг ривожланиши халқ маорифи тараққиёти билан мустаҳкам боғланган. Педагогика тарихи бўйича иш олиб бораётган бир қатор олимларнинг босилиб чиққан асарларида таълим-тарбиянинг шу кунгача бўлган асосий босқичлари ва йўллари баён қилиниб берилди. Педагогика назарияси бўйича таълим мазмунини аниқлаш, дидактика ва таълим методикаси масалалари соҳасида ишлар олиб борилди.

Таълим ишининг мазмунини аниқлаш (мактабларда янги ўқув планлари, программалари, дарсликларини жорий этиш), ўқитиш методикаси, кўрсатмали ўқув қўлланмалари яратиш, педагогика фани бўйича илмий ходимлар тайёрлаш, илғор тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш соҳасида Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-текшириш институти бир қанча ишларни амалга оширди.

Совет халқи коммунистик қурилишнинг муҳим босқичига — янги беш йилликка қадам қўйди. КПСС XXIII съездининг беш йиллик план Директиваларида янги кишини тарбиялаш масалаларига алоҳида аҳамият берилди. Бундай шарафли вазифани амалга оширишда, шубҳасиз совет мактабининг роли ва иштироки каттадир.

Ана шу беш йилликда халқ маорифи соҳасида кўпгина ишлар амалга оширилади. Мактабларда ўрта умумий таълимга ўтиш иши тугалланади. Бу, республикада халқ маорифи ишининг янада гуллаб-яшнаши, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашнинг тағин ҳам юксак босқичга кўтарилиши йўлида яна бир улкан қадам бўлади.

Улуғ Ленин асос солган қудратли Ватанимизнинг ярим асрлик муборак тўйи тобора яқинлашмоқда. Бу улуғ айёмни республикамизнинг меҳнаткашлари қатори халқ маорифи ходимлари, ўқитувчилар ҳам мазмундор ва баракали меҳнат совғалари билан кутиб оладилар.

Э. ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-текшириш институтининг директори, педагогика фанлари кандидати.

ЗИЁКОРЛАР

Мақоланинг сарлавҳасини қўйишга қўйдиму, аммо гапни нимадан бошлашни билмай, ўйланиб қолдим. Ахир, киши ҳаёт йўлини эслар экан, юз берган ҳаяжонли воқеалар унинг кўз олдида бирин-кетин гавдаланади. Зотан, ўзбек совет зиёлисининг тўнғич вакили сифатида мен ҳам озми-кўпми ҳаёт йўлини босиб ўтдим.

Ижодий меҳнат фаолиятимининг дастлабки йиллари халқ маорифи билан бевосита боғлиқ бўлди. Чинакам ҳаёт йўлим Фарғонадаги биринчи уезд педагогика билим юртида бошланди. Ўша дамларни эсласам, негадир қалбимда фахрланиш ҳисси жўш уради. Билим юртига раҳбарлик қилардим. Ҳа, ўша йиллар ҳаётимдаги энг ёрқин, энг бахтли йиллар бўлди. Ахир, шу тўнғич билим ўчоғи жуда кўп йигит-қизларни катта ижодий меҳнат қучоғига йўллади.

Билим юрти учун 1924 йилнинг 26 майи энг ҳаяжонли, энг завқли кун бўлди. Ўша куни билим юртининг қалдирғочлари бўлган 11 йигит ва 2 қиз учирма қилинди. Сиз уларни яхши танийсиз. Ҳозир уларнинг бири академик, бири моҳир педагог, яна бири тажрибали инженер. Профессор Теша Зоҳидов, инженер Зокир Ашурматов, инженер-ирригатор Фаҳриддин Шамсуддинов, кекса савдо ходими Меҳри Раҳматуллаева ва бошқалар жўшқин меҳнатлари билан катта обрў-ҳурмат қозондилар.

Бу ерда халқ маорифи бўйича тўнғич кадрлар тайёрлаш билан боғлиқ бўлган кичик бир мисолни келтирдик, холос. Билим юртининг биринчи қалдирғочлари учирма қилингани ҳақида «Фарғона» газетаси ўз ўқувчиларига ҳикоя қилиб берди. Газетанинг ўша сонида «13 қалдирғочлар 30 минг кишига етсин» деган шиор ҳам берилган эди.

Яхши ният амалга ошди. Ҳозирги вақтда умумий таълим мактаблари ва билим юртларида 120 мингга яқин педагог ишлаб турибди. Ўша йилги 26 май тонгини эслаганда «ёмон ишламаган эканмиз, меҳнатимиз аъло натижа берган экан» деб юборасан, киши!

Турган гап, революциядан олдинги мактабларда таҳсил кўрган ёшлар ҳар томонлама билим ола олмас эдилар. Доҳий В. И. Ленин таъбири билан айтганда, инқилобдан олдинги мактаблар «қуруқ таълим мактаби», «қуруқ интизом мактаби», «қуруқ ёдлаш мактаби» эди. Шундай экан, ёш Совет давлати олдида кишиларга пухта билим бераоладиган том маънода янги типдаги мактабларни очиш вазифаси кўндаланг бўлиб турарди.

Совет давлатининг дастлабки уч йили ичида, хўжалик вайронлиги, интервенция ва босмачилик ҳаракати авж олган бир вақтда ҳар йили ўрта ҳисобда 674 та мактаб очилди. Бу — ҳазилакам гап эмас. Таъбир жоиз бўлса, бу ажойиб бир мўъжизадирки, Коммунистик партиянинг чинакам ғамхўрлиги туфайлигина шундай улкан ишларни амалга оширишга муваффақ бўлинди.

Совет давлатининг атоқли арбоби М. И. Калинин 1925 йил февралида Тошкент шаҳри ва унга яқин районлар ўқитувчилари билан бўлган учрашувларда сўзлаган нутқидан бирида: «Агар мен ўқитувчи бўлганимда, мана ниҳоят менинг даври-давроним келди деб айтган бўлур эдим... Ўйлайманки, ўқитувчилар ҳам шундай дейдилар... Лекин, кимки енгил меҳнатнинг пайида бўлса, у ҳеч нарсага арзимайдиган одамлардир. Биз ҳурмат-иззат меҳнатга яраша бўлади дейишимиз керак. Аминманки, Ўрта Осиё ўқитувчилари бундай меҳнатни адо этадилар. Бунга ҳеч қандай шак-шубҳа қилмайман» деган эди.

Ҳақиқатан ҳам билимга ҳаддан ташқари ташналикданми — ҳар ҳолда, биз ўқитувчиларда ишга иштиёқ, самимий муҳаббат шу даражада зўр эдики, шароитнинг фавқулодда оғирлигига қарамай, кечасию-кундузи фикру-зикримиз мактаб ҳақида, болалар билими билан банд эди.

Бизда ўқитувчилар миллионлар қалбига нур, онгига шуур бахш этувчи касб эгалари деган юксак ном қозонганлар. Ҳа, ўқитувчилик шу қадар мўътабар, шу қадар шарафлики, уларнинг беминнат, олижаноб меҳнатлари ҳамиша юксак қадрланади.

Т. Н. ҚОРИ-НИЁЗИЙ,
академик.

БИРИНЧИ МАКТАБ

Бу воқеа ҳали-ҳали эсимда. Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари эди. У пайтда мактаблар жуда кам бўлиб, муаллимлар етишмасди. Янги типдаги совет мактабларини очиш муҳим масала бўлиб қолганди. «Қани энди, бу ишга мен ҳам ўз ҳиссамни қўшсам» деб ният қилгандим. Шу мақсад билан Тошкент уезди маорифи бўлимига бордим. Узоқ қишлоқлардан бирига муаллим этиб тайинлашларини сўрадим. Илтимосим бажонидил қабул қилинди. Тўйтепа қишлоғига бориб ўқитувчилик қиладиган бўлдим.

Тўғри, Тўйтепа қишлоғида мактаб очишнинг ўзи бўлмади. Аввалам бор, дин аҳллари бу ишга қаттиқ тўсқинлик қилишди. Ўқувчиларни тўплаш учун ҳам кўп овора бўлинди . Дастлаб, Тўйтепа кўчаларини 3 кун кезиб, атиги 7 болани рўйхатга ололдик, холос.

Бошим қотди: наҳотки, шундай катта қишлоқда мактаб очиб бўлмаса? Ёки ишни йиғиштириб, шаҳарга қайтсаммикан, деган хаёлга ҳам бордим. Лекин, қандай бўлмасин, янги мактаб очиш зарур эди. Қишлоқ активлари билан ишга киришдик. Мактабга 70 бола йиғилди, Холтурсун ака эса ўз уйини мактаб учун бўшатиб берди.

Аммо, ёзиш учун на доска, ўтириш учун на парта бор. Иложсиз ғишт қалаб, устига тахта қўйиб парта ясадик. Эски патнислардан доска ўрнида фойдаландик.

Ниҳоят, орзиқиб кутилган дақиқалар етиб келди. Биринчи дарс бошланди. Ўша кунги машғулотда талабаларга улуғ доҳимиз Ленин ҳақида гапириб бердим. Болалар суҳбатимни қўлларини иякларига тираганча жим ўтириб тинглашарди.

«Бугун сизлар билан шу кулбада биринчи ўқишни бошладик,— дедим уларга. — Аммо, вақт келиб худди шу ерда ҳашаматли мактаб қад кўтаради. Ана ўшанда сиз билан биз Тўйтепадаги биринчи маърифат ўчоғини қандай очганимизни фахр билан эслаймиз».

Йиллар ўтиб, шундай кун келди. Қишлоқда янги илм даргоҳлари бирин-кетин ишга туширилди. Билимга чанқоқ юзлаб ўғил-қизлар ўқишга тортилди.

Тўйтепадаги бу биринчи мактабнинг очилганига мана 48 йил бўлди. Бир вақтлар бирорта ҳам ўз мактабига эга бўлмаган Ўрта Чирчиқ районида ҳозир 100 га яқин мактаб ишлаб турибди. Уларда таълим олаётган талабалар сони 30 мингдан ортиб кетди. Бу — доҳи Ленин ғоялари тантанасининг ёрқин ифодасидир.

Ҳа, биз ўтган 50 йил мобайнида халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида бўлганидек халқ маорифида ҳам улкан ютуқларни қўлга киритдик. Муаззам билим даргоҳи мен учун ҳам катта бахт келтирди. Тўпланган тажрибаларим асосида «Алифбе» дарслигини тайёрлашга муваффақ бўлдим.

Ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашдек шарафли касб эгаси бўлганимдан чексиз бахтиёрман.

О. ШАРАФУТДИНОВ,
республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи.

„ЗЕБИНИСО“ ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

Сўлим баҳор қир-адрлар, боғроғлар узра яшил сепини ёйди. Билим масканининг боғи ҳам шу кўклам чиройидан ўзгача латофат касб этди. Ўша куни эрталабданоқ боғ қизлар билан тўлди. Ўйин-кулги кечгача давом этди. Тарқалиш олдидан дугоналар суратга тушишди.

Бу сурат тарихини Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллиги арафасида эслаш жуда мароқлидир. Ўқиш, ҳунар ўрганиш иштиёқи билан яшаган қизларни ўз бағрига олган билим даргоҳи Улуғ Октябрь революциясидан кейин ташкил топган тўнғич мактаб-интернатлардан бири эди. Суратдаги қизлар зеҳнига билим чашмасининг илк дурдоналарини сингдирган ҳам, уларни шонли ҳаётга етаклаган ҳам шу даргоҳ бўлди.

Улуғ Октябрь ёққан илм-фан машъали кўплар қатори уларнинг порлоқ ҳаёт йўлини ҳам чароғон қилди. Қизлар мактаб-интернати қалдирғочларининг бири ҳозир етук олима, бири моҳир педагог, яна бири эса жонкуяр шифокор...

Эҳтимол, сиз ҳам уларни биларсиз. Агар шахсан таниш бўлмасангиз улар ҳақида матбуотда ўқигансиз. Ҳа, гап Тошкентнинг Шайхантоҳурдаги Зебинисо номли мактаб-интернат қизлари тўғрисида боряпти. У бундан 44 йил муқаддам очилган эди. Орадан 9 йил ўтгач, интернат ҳузурида «Ўзбек қизлари болалар уйи» иш бошлади.

«Зебинисо» қизлари моҳир тарбиячи Ҳ. Тиллахонованинг, атоқли адибамиз Ойдиннинг номларини ҳали-ҳали фахр билан тилга олишади. Қизларни тарбиялашда, пухта билим беришда уларнинг хизматлари катта бўлган эди.

Интернатнинг босиб ўтган шонли йўли, юзлаб ўзбек қизларини бахт-иқболга етаклашдаги хизматларини айтиб адо қилиб бўлмайди.

— Биз ўша йилларни ҳаяжон билан эслаймиз,— дейди Зебинисо номли мактаб-интернатнинг тўнғич талабаларидан бири, эндиликда республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Гулсум Раҳимова.— Биз бу ерда фақат таълим олибгина қолмадик. Мактаб-интернат бизни оқ ювиб—оқ таради. Анчагина ҳунар ўргандик. Ўқишни битириб чиқаётганда биримиз музика чалишни, ашула айтишни яхши билиб олган, баъзилар тикиш-бичиш ҳунарининг бошини тутган эдик. Боғдорчилик ишлари билан ҳам машғул бўлдик.

Гулсум Раҳимова ёшлигиданоқ педагог бўлишни орзу қиларди. У эзгу ният сари интилди. Тошкент Давлат педагогика институтини тамомлагач, Октябрь районидаги 1-мактабга директор этиб тайинланди. Маориф соҳасида ишлаб, катта тажриба тўплади. Кейинчалик фаолиятини педагогика билимлари илмий-текшириш институтида давом эттирди. Ўша йиллари мактаблар учун «Ватан адабиёти» дарслигини тайёрлашга муваффақ бўлди. Бу дарслик 1943 йилдан 1961 йилгача қайта-қайта нашр этилди. Мактабнинг 7-синфларида Алишер Навоий ҳаёти ва ижодини ўрганиш методикасини ишлаб чиқди.

Зебинисо номли интернат қизлари аҳил оиласининг аъзоси бўлган Шарифа Абдуллаева эса бугун таниқли олима. Илм-фан билан шуғулланиш игна билан қудуқ қазиш билан баробар. Буни яхши тушуниб англаган ёш Шарифа тинимсиз ишлади, ўқиб ўрганди. Мустақил ижодий меҳнат унга илм-фан хазинасидан дур териш имконини берди. Адабиёт назарияси бўйича олиб борган тадқиқоти учун филология фанлари кандидати деган илмий даражага эга бўлди. Толмас тадқиқотчи ҳозир Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида лекция ўқиб, бўлажак педагоглар билимига билим қўшяпти.

Хирург Ҳамида Рустамбекова ҳам ўз бахтини илм-фандан топди. У Зебинисо номидаги интернатни тугатгач, шифокор бўлишга қатъий аҳд қилди. Унинг орзуси ушалди. Ҳамида опа моҳир хирург бўлиб етишди.

Биз Зебинисо номли интернатда ўқиб, ҳаётга йўлланма олган яна икки талаба ҳақида ҳам тўхталмоқчимиз. Ҳар иккиси ҳам олима бўлиб етишишди. Зумрад Усмонова фаннинг химия соҳасини, Инобат Асадова эса тил ва адабиёт билимини пухта эгаллади. Тошкент политехника институтининг тажрибали ўқитувчиси Зумрад Усмонова органик бирикмалар билан боғлиқ темада илмий иш яратди. Инобат Асадова Тошкент Давлат консерваториясининг педагоги.

Эндиликда тарихий аҳамият касб этган бу суратдаги айрим шахслар тўғрисида қисқача ҳикоя қилдик, холос. Томчида қуёш акс этганидек, «Зебинисо» қизларининг ҳаммаси ҳам ўсиб улғайишди. Эркин ҳаёт ва порлоқ истиқбол уларга ёр бўлди.

А. АЛИЕВ.

Суратларда: (чапдан) педагог Г. Раҳимова. Олима Ш. Абдуллаева студентлар орасида.

Суратларда: (чапдан) олима З. Усмонова лабораторияда тажриба ўтказмоқда. Педагог И. Асадова ота-оналар билан суҳбатлашяпти.

АКАДЕМИЯНИНГ ЎТКАЗГАН ВА КЕЛАЖАК ЙИЛИ

ЗИЛЗИЛА ВА ИЛМДОРЛАР

Ўзбекистон Фанлар академияси президиумининг биносига зилзила шикаст етказган эди. Бино ремонт қилиб бўлинганидан сўнг 3 ва 4 мартда академиянинг йиллик мажлиси бўлиб ўтди. Табиий офат академиянинг тадқиқот муассасаларига жуда катта зарар етказди: бир қанча институтлар ва лабораториялар ўз биноларидан маҳрум бўлдилар, кўпгина илмий ходимларнинг уйлари шикаст топди. Академиянинг президенти О. С. Содиқов мажлисни очар экан, мана шуларнинг ҳаммаси тўғрисида, албатта, гапирмаслиги мумкин эмас эди. Шу билан бирга, у, бошқа гапларни ҳам айтди: кечирилган қийинчиликларга қарамай, ўтган йили олимлар олдида турган асосий вазифалар ҳал қилинди.

Олимлар 118 проблемани ишлаб чиққанлар. Гап зилзила ҳақида борар экан, илмдор кишиларнинг тошкентликлар бошига тушган офатни енгишда қандай ёрдам берганликлари ҳақида ҳам гапирмоқ лозим. Академия президиумининг бош илмий секретари М. З. Хомидхонов ҳисобот докладида мана шу соҳада қилинган кўпгина ишларни «биринчи бор» санаб ўтди.

Ер ости гулдураши билан биргаликда энг кучли силкинишлар бўлди. Қолган силкинишлардачи? Сейсмология практикасида тўс-тўпалон бўлиб қолган ердан чиқувчи барча шовқинларни биринчи марта эшитишга муваффақ бўлинди. Чуқур қилиб қазилган қудуқларга махсус асбоблар туширилиб, такрорий силкинишлар геоакустика жиҳатидан тадқиқ этилди. Зилзила пайтида атмосферанинг сирли шуълаланишлари-чи? Ерга махсус уланган антенналар Ер силкинаётган пайтларда юксак электр зарядлари пайдо бўлганлигини қайд этди. Зилзиладан олдин ва кейинги ер ости минерал сувларининг таркиби ҳам ўрганилди.

Ер қимирлаш академия составига ҳам ўзгартиришлар киритди: сейсмология институти, механика ва зилзилаға чидамли иншоотлар институти барпо этилди. Кучли ер ости зарбаларидан шикастланган биноларни тиклаш методикаси дастлабки тавсиялардан бири бўлди. Яна бир янги институт — кибернетика институти умумий ишга ўз ҳиссасини қўшди. Ҳисоблаш марказида алоҳида пухта каркасли тўққиз қаватли бинонинг лойиҳа ҳисоблари чиқарилиб, серияланиб лойиҳалаш учун «Ташгипрогор»га берилди. Бу бинонинг ишончли пойдевори — «зилзилаға чидамли алгоритм»дир.

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА КИБЕРНЕТИКА

118 проблема, 375 теманинг қайси бири муҳимроқ? Даставвал математика, ядро физикаси, ярим ўтказгичлар физикаси, астрономия ва назариянинг кўпдан-кўп асосий масалалари ҳал қилинган бошқа бир қанча фанларнинг номини айтгингиз келади. Шу ерда яна кибернетика фани кўндаланг бўлиб туради. Унинг республика халқ хўжалигига кириб бораётганлигига қараб, энг маҳсулдор илмий йўналишлардан бири эканлигини айтиш мумкин. Кибернетика билан шуғулланувчи олимларнинг ихтисослиги тор доирада бўлсада, лекин универсал манфаатларни кўзда тутади. Улар Ўзбекистон халқ хўжалигида нимаики соҳа бўлса, шуларнинг ҳаммаси билан шуғуллана берадилар.

Кибернетика Ўзбекистон меҳнаткашларининг асосий фаолият майдони — пахта далаларини ҳам назардан қолдирмади. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозини ким билмайди, дейсиз. Бу совхоз йилдан-йилга кўпайиб бораётган ҳосили билан, пахтани чинакам завод графигига ўхшатиб ташкил этилган терим машиналарида териш графиги билан ҳам шуҳрат қозонди. Кибернетиклар совхоз фаолияти билан шуғулланганларида ишлаб чиқаришни ўстиришнинг янги, мутлақо ажойиб резервлари борлиги равшан бўлиб қолди.

Бу резервлар — пахтакор хўжаликлар учун алмашлаб экишнинг энг яхши схемаларини иқтисодий математик моделлаштир. Ҳисобларнинг кўрсатишича, мазкур модель бўйича совхоз учун танланган пахта, маккажўхори ва беда алмашлаб экиш энг рационал схемаси «оқ олтин» ҳосилдорлигини 5 процент ва пахтачиликдан келадиган даромадни 275 минг сўм ошириб берар экан. Шу билан бирга озуқа базасини мустаҳкамлаш ҳисобига чорва туёғини бир ярим баравар кенгайтириш, яъни ҳар йили қўшимча равишда 800 центнер гўшт ва 4 минг центнердан ошиқ сут етиштириб олиш мумкин.

Кибернетика институтида машина-трактор паркининг энг фойдали структурасини лойиҳалаш модели ва алгоритми, эгат олиб суғоришни энг яхши ташкил этиш вазифаларини ҳал қилиш методи ҳам ишлаб чиқилди. Республика Фанлар академиясининг академиги В. Қ. Қобулов қилган махсус докладида кибернетика институти олдида турган янада қизиқарли истиқболлар ҳақида гапирди.

Йиғилишда академиянинг корреспондент аъзоси О. Б. Жамоловнинг хўжалик реформасини ўтказиш шароитларида экономика фанининг актуал масалалари тўғрисида ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Г. А. Мавлоновнинг сейсмологик тадқиқотларнинг аҳволи ва вазифалари тўғрисидаги докладлари ҳам тингланди. Йиғилишда қатнашганлар, геология, химия, биология, гуманитар фанларни иккинчи даражага тушириб қўйганлари йўқ, албатта. Бу фанлар соҳасида эришилган ютуқлар ҳам ҳар томонлама муҳокама қилинди, анализ этилди.

ФАНДА ҲАМ МЕҲНАТ ИЛМИЙ АСОСДА ТАШКИЛ ЭТИЛСИН

Академиянинг ўтган йилги фаолиятини характерловчи яна бир неча маълумот келтирайлик. 64 тадқиқот ишлари поёнига етказилиб жорий этишга топширилди. Шу тадқиқотлардан биттаси — чигитга экишдан олдин каҳрабо кислотаси билан ишлов беришнинг ўзидан Тошкент областида 18 минг тонна қўшимча пахта териб олинди. Академияда олий малакали илмий кадрлар кўпайиб қолди — йил мобайнида академия ходимларидан икки юзга яқини фан докторлари ва кандидатлари бўлдилар. Академиянинг халқаро обрўси кўтарилди, унинг мамлакатдаги бошқа йирик илмий марказлар билан алоқаси мустаҳкамланди.

Лекин йиғилишда қатнашганлар республика академиясининг ишида юз берган камчиликлар тўғрисида ҳам талабчанлик билан гапирдилар. Булардан энг муҳими бир қанча илмий йўналишларда эмпирик методнинг устун келаётганлиги, тадқиқотларнинг назарий савияси секин ўсаётганлигини айтиш мумкин. Кўпгина институтлар ўзлари эришган ютуқларнинг ишлаб чиқаришга жорий қилинишини бўш контроль қилмоқдалар, илмий тавсияларни иқтисодий самара ҳисоб билан асослай оладиган группалар тузган эмаслар. Бу нарса янгича планлаш ва рағбатлантириш системасида айниқса муҳимдир. Кадрларнинг ўсиш суръати ҳам фан эҳтиёжларини қониқтирмаётир. Фан докторлари эгаллашлари лозим бўлган 400 лавозим бўлгани ҳолда, шундай даражадаги олимлар ўша лавозимларнинг юздан сал ошиғинигина эгаллаб турибди.

Кўпчилик илмий муассасаларда ҳали меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш иши бошлаб юборилмаганлиги тадқиқотчиларнинг шаънига жиддий таъна бўлди. Заводлар, фабрикаларда меҳнатни ташкил этиш илмий асосга кўчиляпти. Ҳолбуки, академия буни биринчи бўлиб бошлаб бериши керак эди. Лекин бу ерда бўлса, ходимлар, лабораториялар ва бутун-бутун бўлимлар зиммасига юклатиладиган ишлар нотўғри тақсимланган, уларнинг план ва программаларни қанчалик бажараётганликлари суст контроль қилинмоқда. Аммо ўсимлик моддалар химияси институти, математика ва кибернетика институтларида илмий тадқиқотлар ва уларнинг самарадорлигини ошириш моҳирона ташкил қилинган. Буларда намуна олса арзигудек ишлар бор.

Мажлис 1967 йил илмий тадқиқот ишларининг проблема тематик планини қабул қилди. Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан қилинадиган тадбирларни маъқуллади. Шонли юбилей шарафига муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган 40 та йирик ишни муддатидан илгари жорий этиш ва тажриба — саноат синовига тақдим этишга қарор қилинди. Ўттизга яқин докторлик ва икки юздан ошиқ кандидатлик диссертациялари ҳимоя қилишга тайёрланади. «Фан» нашриёти фаннинг актуал проблемаларига бағишланган эллик асар ва монографияни босиб чиқаради.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов қатнашди.

Академиянинг ҳақиқий аъзоси В. Қ. Қобулов билан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси М. К. Нурмуҳамедов Фанлар академияси президиуми составига янгитдан сайландилар.

Е. МАЙОРОВ.
(ЎзТАГ мухбири).

Тежамкорлик резервларидан яхши фойдаланайлик

Республика кўрик комиссиясининг мажлисидан

Иқтисод қилиш ва тежамкорлик учун бошланган юриш республикада тобора кенгаймоқда. Меҳнаткашларнинг кўпгина коллективлари маблағлар ва материалларнинг сарфланишини контроль қилишни кучайтирмоқдалар. Тошкент областида кўрик қатнашчилари илгари олинган мажбуриятларни қайта кўриб чиқиб, юбилей йилида беш минг тонна қора металл ва юз миллион киловатт соат электр энергия, кўп миқдорда бошқа хил хом ашё ва материалларни тежашга қарор қилдилар.

Андижон областида кўрикнинг дастлабки икки ойи мобайнида меҳнаткашлардан 402 та таклиф тушди. Бу таклифларни амалга ошириш натижасида бир йил ичида давлат учун бир миллион 200 минг сўмдан кўпроқ маблағ тежаш мумкин бўлиб қолади. Иқтисод қилиш ва тежамкорлик кўригини ўтказувчи республика комиссиясининг мажлисида мана шу фактлар айтиб ўтилди.

Область кўрик комиссиясининг бошлиғи, Тошкент область партия комитетининг секретари К. Н. Бекаев ва Андижон область халқ контроли комитети раисининг ўринбосари Б. В. Жердев янги ҳаракат қандай кенгайтирилаётганлигини гапириб беришди. Мажлис қатнашчилари жойлардаги ишларнинг аҳволига холис баҳо бериб, диққат ва эътиборни ҳал этилмаган масалаларга қаратдилар, кўрикка раҳбарлик қилишда йўл қўйилаётган камчиликларни айтиб ўтдилар.

Тошкент областида ташкилий давр чўзилиб кетди. Баъзи заводларда ва корхоналарда тежам маблағлари олинадиган асосий манбалар ҳанузгача белгилаб қўйилгани йўқ.

— Бундай аҳвол рўй беришига айрим сабаблар шундан иборатки, область, шаҳар ва район комиссиялари қуйи комиссияларга етарли равишда ёрдам кўрсатмаётирлар. Экономистлар ва бошқа мутахассислар кўрикда қатнашишга тузук тортилмаётир. «Ташсельмаш» заводида, Тошкент авиация заводида, Ангрен, Чирчиқ, Янгийўл, Олмалиқнинг бир қанча корхоналарида, Чуст ва Уйчи районларида ҳамма имкониятлардан фойдаланилмаётир. Жумладан кўрик мақсадлари ва вазифаларини тушунтириш учун кўрсатмали агитация воситалари ишга солинмаётир. Ваҳоланки, ишнинг муваффақиятли бўлиши янги ҳаракатда нечоғлик кўп киши иштирок қилишига ва тежашнинг конкрет йўллари ҳар бир кишига нечоғлиқ равшан тушунтириб берилишига боғлиқ эканлиги ҳаммага аён. Касаба союз ва комсомол ташкилотлари, область, шаҳар ва район газеталарининг редакциялари кўрикка актив қўшилмаётирлар.

Енгил саноат министрлиги, республика пахта саноати министрлиги раҳбарлари ҳам республика кўрик комиссиясининг мажлисида ахборот бердилар, шу министрликлар шунингдек, республиканинг бошқа баъзи муассасалари иқтисод қилиш ва тежамкорлик бўйича жонли ташкилотчилик ишлари олиб бориш ўрнига буйруқлар ва фармойишлар чиқариш билан шуғулланилаётганлиги айтиб ўтилди. Министрликларнинг коллегия аъзолари, бошқарма ва бўлимларининг раҳбарлари иқтисодий кўрсаткичларни чуқур, пухта анализ қилиб бериш, камчиликларни аниқлаш, маблағ ва материалларнинг унумсиз сарфланишини камайтирадиган амалий чоралар кўриш учун областлар ва районларга кам борадилар. Ўрнатилмаётган ускуналар ҳали ҳам кўп, ваҳоланки, бу ускуналарни сотиб олишга катта-катта маблағ сарфланган. Пахта саноати министрлиги пахтани асраш тартиби қўпол бузилаётганлигини кўрсатувчи фактларга нисбатан чора кўрмаётир.

Республика кўрик комиссияси иқтисод қилиш ва тежамкорлик учун курашни кучайтиришга, камчиликларни тезроқ тугатиш зарурлигига министрликлар ва идоралар раҳбарларининг, область, шаҳар ва район комиссияларининг эътиборини жалб қилди. (ЎзТАГ).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Кекса румин шаҳри Брашовда йилига 17 минг 500 дона ғилдиракли ва ўрмаловчи тракторлар ишлаб чиқарадиган завод жойлашган. Корхонада ишлаб чиқариш йилдан-йилга ўсиб бормоқда. У ишлаб чиқараётган машиналар ҳозирги вақтда 36 мамлакат далаларида ишлатилмоқда. Суратда: завод ҳовлисидаги тайёр «У-650» маркали тракторлар. Бу маркадаги трактор Лейпциг ярмаркасида олтин медаль олди.

Аджерпресс — ТАСС фотоси.

СЕНАТОР Э. КЕННЕДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. Сенатор Эдвард Кеннеди Бостонда нутқ сўзлаб, АҚШни Вьетнамда тинчликка эришмоқ учун «ғоят зўр куч-ғайрат» сарфлашга даъват этди.

Ҳозир Вьетнам юзасидан музокаралар олиб бориш пайти етиб қолди деди сенатор. У АҚШни урушни кенгайтиришга эмас, балки сусайтиришга интилишга, музокараларни кейин эмас, ҳозир олиб боришга даъват этди.

Э. Кеннеди ўз акаси сенатор Роберт Кеннедининг позициясини қувватлаб чиқди. Роберт Кеннеди сенатда сўзлаган нутқида Вьетнам проблемаси юзасидан музокаралар олиб бормоқ учун Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўхтатишга чақирди. У ана шу нутқни «жиддий ва конструктив» нутқ, деб атади.

ҚОТИЛЛАРГА ТАЪЛИМ БЕРИШДАН БОШ ТОРТГАНЛИГИ УЧУН

НЬЮ-ЙОРК. Медицина хизматининг офицери Говард Леви АҚШ ҳарбий қўмондонлигининг «буйруқларига бўйсунмаганлиги» учун ҳарбий трибунал судига берилади. Леви Жанубий Вьетнамда олиб бориладиган операциялар учун «яшил беретлар» деб аталган алоҳида вазифаларни бажарувчи қисмларнинг солдат ва офицерларини тайёрлашда қатнашишдан бош тортди. У, «бу ўғриларга ва деҳқонлар, аёллар ва болаларнинг қотилларига» таълим беришдан воз кечаётганлигини айтди.

НОРОЗИЛИК НАМОЙИШИ

НЬЮ-ЙОРК. Миссисипи штатидаги Натчез шаҳрида янги ёвузлик — негр аҳолисининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳаракатининг актив қатнашчиси У. Жексоннинг ўлдирилишига қарши норозилик намойиши тўхтамаётир.

У. Жексон шу ҳафтада ўзининг юк машинасига қўйилган мина портлашидан ҳалок бўлди. У ана шу машинада ишдан қайтиб келаётган эди. Негрлардан бир мингдан кўпроқ киши шаҳар кўчаларига чиқиб, қотилларни жазолашни талаб қилди.

Шу штатдаги Жексон шаҳрида Натчезнинг негр аҳолиси билан бирдамлик намойиши бўлиб ўтди.

Хитойдаги воқеалар

Хитойдан олинаётган кўпдан-кўп хабарлар «маданий революция» натижасида ишлаб чиқариш ва мамлакатнинг бутун ижтимоий ҳаёти издан чиққанлигидан далолат бермоқда. Кўпгина саноат корхоналари, давлат муассасалари оғир аҳволга тушиб қолдилар, бир қанча районларда баҳорги экиш ишлари барбод бўлиш хавфи остида турибди. Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пекин кўчалари деворларига ёпиштирилган махсус кўрсатмалари бундай аҳволдан билвосита далолат бермоқда. Кўрсатмалар саноат корхоналарининг ишчи ва хизматчилари, деҳқонлар, ўрта ва олий ўқув юртларининг барча ўқитувчилари, маданият ходимлари ва барча ҳарбий муассасаларнинг ходимларини «дарҳол ўз жойларига қайтишга» мажбур этади.

Кўрсатмаларда армия марказий ва раҳбар органларини танқид қилишга рухсат этилмайди, «муассасаларга бостириб кириш» тақиқланади, муассасалар ходимларининг «революцион алоқалар ўрнатиш» учун бирон ёққа жўнаб кетишлари тақиқланади. Бундай тақиқ Хитой Компартияси Марказий Комитетининг аппарати, армия учун ишлайдиган барча саноат министрликлари, жамоат хавфсизлиги министрлиги, ташқи ишлар министрлиги, кўпгина бошқа марказий муассасалар, шунингдек «Женьминь жибао» билан «Цзефанцзюнь бао» газеталарининг редакциялари, Хитой Компартияси Марказий Комитетининг органи «Хунци» журнали, Синьхуа агентлиги ва Пекин радиосига ҳам тааллуқлидир.

Кўрсатмаларга мувофиқ, «эндиликда давлат муассасалари ва корхоналаридаги ҳокимиятни фақат мазкур муассаса ва корхона ходимларидан ташкил топган цзаофанларгина босиб олишлари мумкин».

Хунвэйбинларнинг Пекиндаги деворларга ёпиштирган варақаларидан маълум бўлишича, «маданий революция» ташкилотчилари гўё унинг энг қатъий чораларидан воз кечиб, манёвр қиляптилар. Масалан, Мао Цзэдун «сиёсий курашни» «маданийлашган шаклда олиб бормоқ керак», деган деб хабар қилинади. У, Пекинда тарқатилган ва «контрреволюционерларнинг ит каллаларини янчиб ташлашга» чақирувчи шиорларга эътибор бериб, «агар биз оммага шу тарзда мурожаат қиладиган бўлсак, улар бизни тушунмай қўядилар», деган гапларни ҳам айтган эмиш.

Пекинда «Дун-Фан хун» полкидан бўлган цзаофанларнинг дацзибаолари пайдо бўлди. Бу варақаларда Мао Цзэ-дуннинг ҳозирги Шанхай раҳбарлари билан қилган суҳбати баён қилинди. Дацзи бао авторларининг далолат беришларича, Мао Цзэдун мазкур суҳбат пайтида «Шаньси вилоятининг тажрибасини» маъқуллаган. Хитой матбуотининг хабарларига кўра, шу вилоятда маоцзэдунчилар армия ёрдамида ҳокимиятни босиб олганлар. Мао Цзэ-дун «февраль, март ва апрель янада муҳим ойлар бўлади» деган гапларни ҳам айтган.

Хитой матбуотида Совет Иттифоқига нисбатан душманликни авж олдириш мақсадида уюштирилган кампания давом этмоқда. Газеталар ўзлари тайёрлаган, шунингдек Синьхуа агентлиги тарқатган Советларга қарши материаллар билан тўлиб-тошган.

(ТАСС — 4 март).

БРАЗИЛИЯДА ТАЪҚИБ

РИО-де-ЖАНЕЙРО. Бразилияда ўқувчи ёшларни таъқиб қилиш давом этмоқда. Форталефа шаҳрининг полицияси ўрта ўқув юртлари ўқувчилари ташкилотларининг уч раҳбарини қамоққа олди, деб ёзади «Жорнал До Бразил» журнали. Улар «қўпорувчилик ишлари билан шуғулланишда ва коммунистлар билан алоқа қилишда» айбланмоқдалар.

ГРЕЦИЯДА ЕР ҚИМИРЛАДИ

АФИНА. Бу ерда 6,75 балл куч билан Ер қимирлаганлиги қайд қилинган. Зилзиланинг эпицентри Афинадан 135 километр шарқи-шимолда бўлган. Ер қимирлаши Греция территориясининг бошқа катта қисмида ҳам сезилган. Катта вайронгарчиликлар бўлмади ва қурбонлар ҳам йўқ. (ТАСС).

ФРАНЦИЯДАГИ САЙЛОВ БИРИНЧИ ДАВРАСИНИНГ ЯКУНЛАРИ

ПАРИЖ, 6 март. (ТАСС). Франция ички ишлар министрлиги Франция территориясида Миллат мажлисига ўтказилган сайловнинг (биринчи давра) натижалари тўғрисидаги маълумотларни эълон қилди.

470 та сайлов округида 28.291.838 сайловчи рўйхатларга киритилган эди. Шулардан овоз беришда 22.887. 151 киши ёки сайловчиларнинг 80,89 проценти қатнашди. 22.392.317 сайлов бюллетени ҳақиқий деб топилди.

Партиялар жумладан қуйидагича овоз олди: «бешинчи республикани ҳимоя қилиш иттифоқи» 8.453,512 (37,75 процент), компартия 5.029. 808 (22,46 процент), демократик ва социалистик сўл кучлар федерацияси — 4.207.166 (18,79 процент), «демократик марказ» — 2.864.272 (12,79 процент), бошқалар — 1.136.191 (5.08 процент).

УГАНДАДА СОВЕТ ВИСТАВКАСИ ОЧИЛДИ

КАМПАЛА, 4 март. (ТАСС). Кеча бу ерда Уганда миллий музейи биносида «СССРда халқ маорифи» деган виставка очилди. Диаграммалар, фотографиялар, жадваллар ва проспектлар томошабинларга Совет ҳокимияти йилларида бошланғич, ўрта махсус ва олий таълим соҳасида эришилган катта муваффақиятлар ҳақида ҳикоя қилади.

Чехословакия машинасозлик саноати маҳсулотлари барча қитъалардаги 80 дан ортиқ мамлакатга экспорт қилинади. Жаҳон бозорида металлни қайта ишловчи ва тўқувчилик станоклари, самолётлар, электровозлар, автомобиллар, оптик асбоблар, оғир саноат корхоналари учун турли ускуналар, айниқса, катта муваффақият қозонмоқда. Суратда: Голицдаги ТОС заводи цехида. Бу ерда Мелитополь (СССР)даги автомобиль заводи учун мўлжалланган силлиқлаш станокларини йиғиш тугалланмоқда.

ЧТК — ТАСС фотоси.

РЕСПУБЛИКА ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДА

Тошкент остида бўрон бошланганига яқинда бир йил бўлади. Бу ҳодиса Ўзбекистон пойтахтининг ороминн бузди, унинг аҳолиси бошига кўпгина ташвиш ва оварагарчиликлар солди. Тошкент юз минглараа кишиларнинг куч-ғайрати, қардош республикалар, Москва ва Ленинград шаҳарлари меҳнаткашларининг ёрдами билан жароҳатларини тузатмоқда. Узоқ давом этган зилзила шароитида (унинг қолдиқлари ҳали ҳам ўзини кўрсатиб турибди) шаҳарда юзлаб янги уйлар қурилмоқда, кўчалар очилиб, гулзорлар барпо этилмоқда.

Республика ҳукумат комиссиясининг навбатдаги мажлисида зилзила оқибатларини тугатиш ҳамда Тошкентни тезроқ реконструкция қилиш ва қуриш чораларини амалга ошириш қандай бораётганлиги тўғрисида гаплашиб олинди. Кўпгина масалалар тилга олиниб муҳокама қилиндики, бу масалаларнинг ҳал этилиши, КПСС Марказий Комитети билан Иттифоқ ҳукуматининг қарорида белгиланган ишларни тағин ҳам жадал суръатлар билан олиб бориш имконини беради. Министрликлар ва идораларнинг, шаҳар ижроия комитетининг, қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари белгиланган топшириқлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисида мажлисда ахборот бердилар.

Ҳозирги пайтда Тошкент марказида иттифоқдош республикаларнинг, шунингдек Москва ва Ленинград шаҳарларининг қурилиш ташкилотлари олиб бораётган янги уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилишини кенг қулоч ёздирмоқ учун майдончаларни ўз вақтида тайёрлаб бериш ғоят катта аҳамиятга эга.

Ўтган ойлар мобайнида қайтадан қурилаётган зонадаги аҳолини кўчириш юзасидан катта иш қилинди. Россия Федерацияси, Украина, Москва, Ленинград бинокорлари ҳозирнинг ўзидаёқ шаҳар марказида иморатлар қурмоқдалар.

Шу билан бирга шу йил қурилиши лозим бўлган бинолар учун жой тайёрлаб бериш ҳали поёнига етказилмаган. «Главташкентстрой» билан шаҳар ижроия комитети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қуриладиган майдончаларни ўз вақтида тайёрлаб қўйиш тўғрисидаги топшириқларини қониқарсиз бажармоқда. Шаҳарнинг баъзи районларида аҳолини янги қурилишлар зонасидан кўчириб бўлингани йўқ. Айрим участкаларда эски бинолар ҳам ҳали қаққайиб турибди.

Комиссия «Главташкенстрой», шаҳар ижроия комитети, «Узглавводстрой», коммунал хўжалиги, автомобиль транспорти ва тош йўллар министрликларидан Москва, Ленинград ва иттифоқдош республикаларнинг қурилиш ташкилотлари учун энг жадал суръатлар билан майдончалар тайёрлаб беришни, графикда белгиланган ишларни муддатида уддалаш учун 2—3 сменалик иш ташкил этишни талаб қилди.

Шаҳар кўчаларини ифлослантирмаслик учун бузиб ташланаётган биноларнинг қолдиқларини ташишда қаттиқ тартиб ўрнатиш зарурлигига шу ташкилотлар раҳбарларининг эътибори жалб қилинди. Ҳукумат комиссиясининг мажлисида уй-жой фондини, мактаблар, даволаш муассасалари ва болалар муассасаларини ремонт қилиш қандай бораётганлиги ҳам назардан ўтказилди.

«Главташкенстрой» шаҳар ижроия комитети ва шаҳардаги район ижроия комитетлари зилзила оқибатида шикастланган уй-жой фондини, мактаблар, касалхоналар ва болалар муассасаларини қайтадан тиклаш ҳамда капитал ремонт қилиш соҳасида анчагина иш қилдилар. Умуман шаҳарда 56 мингтадан ортиқ квартира ремонт қилинди, мактаблар, даволаш ва болалар муассасаларининг кўпчилиги ва бошқа маданий-маиший объектлар қайтадан тикланди ва нормал ишлаб турибди.

Бироқ, биноларни қайта тиклаш ишлари ҳали батамом тугалланганий йўқ. Шундай бўлса ҳам «Главташкентстрой» билан шаҳар ижроия комитети қайтадан тикланиши лозим бўлган уй-жой бинолари ва бошқа объектларни ремонт қилишга шу йилнинг бошидан эътиборни бўшаштириб қўйдилар. Баъзан тиклаш ишлари лозим даражада уюшқоқлик билан олиб борилмаяпти, ишчилар ва механизмлар ҳали қўлдан чиқарилмаган бир объектдан иккинчи объектга ўтказилиб, беҳуда иш қилинмоқда.

Ҳукумат комиссияси «Главташкенстрой» билан шаҳар ижроия комитетига Тошкент шаҳридаги капитал-тиклаш ишларининг бутун ҳажмини тезроқ тугаллаш юзасидан зарур чоралар кўришни топширди.

Тошкентда бинокорларнинг катта армияси меҳнат қилмоқда. Партия ва Совет ташкилотлари, «Главташкенстрой» шу бинокорларни жойлаштириш ва уларга маданий-маиший шароит яратиб бериш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. Бинокорлар учун кўпгина янги ётоқхоналар очилди ва жиҳозланди, савдо ва маиший хизмат йўлга қўйилди.

Лекин бинокорлар коллективларига хизмат кўрсатишда ҳали ҳам жиддий нуқсонлар бор. Бир қанча министрликлар, масалан, савдо ва алоқа министрликлари шу масала хусусида республика комиссияси берган топшириқни бажаришга расмиятчилик билан қарадилар. Ҳукумат комиссияси «Главташкенстрой»га министрликлар ва идоралар билан биргаликда бинокорлар истиқомат қилаётган ҳамма ётоқхоналарда нормал маданий-маиший хизмат кўрсатилишини таъминламоқ учун қисқа вақт ичида зарур чораларнинг ҳаммасини кўришни топширди.

Республика ҳукумат комиссияси Тошкент шаҳрининг санитария ҳолати тўғрисидаги масалани ҳам тинглади. Емирилган биноларнинг қолдиқлари шаҳарни жуда ифлос қилиб ётганлиги ва шаҳарни тозалаш учун энг зарур чораларни амалга ошириш корхоналар, қурилишлар, муассасаларнинг, шунингдек аҳолининг қатъий санитария тартибига риоя қилишдаги масъулиятини ошириш зарурлиги таъкидланиб, Тошкент шаҳар ижроия комитети билан район ижроия комитетларининг эътибори шунга қаратилди. Тошкент шаҳрини санитария жиҳатидан озода тутишни кучайтириш масалалари юзасидан таклифлар тайёрлаб уларни қисқа муддат ичида амалга ошириш топширилди. Комиссия мажлисида зилзила оқибатларини тугатиш юзасидан қилинадиган ишларни кучайтиришга доир бошқа масалалар ҳам қараб чиқилди. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ темир йўл транспорти инженерлари институтида кўп қаватли бино қад кўтарди. Бу ер ошхонага мўлжалланган бўлиб бир йўла 500 киши овқатланиши мумкин. Қўли гул пазандалар турли хил таомларни мазали қилиб тайёрлаб, хўрандалар ҳурматига сазовор бўлишмоқда.

Суратларда: (юқорида) ошхонанинг умумий кўриниши, (пастда) ошпазлар иш устида.

А. Абалян фотолари.

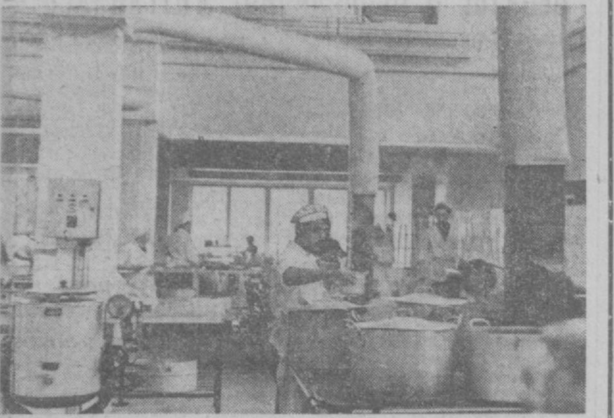

Янги шеърлар

ҚОМАТИНГ

(НАВОИИГА НАЗИРА)

Севги бўстони аро сарвиравондир қоматинг,
Жилваси ишқ аҳлига оромижондир қоматинг.
Бошимиздан сарви қаддинг сояси кам бўлмасин,
Дил қушига сояси даруломондир қоматинг.
Ошкора чиқма то кўзғолмасин юз минг фиғон,
Хаста диллардаги ошуби жаҳондир қоматинг.
Силкиниб сунбул сочинг ҳар дам оёғингни ўпар,
Рашк этиб, аммо сабодан бадгумондир қоматинг.
Ул қора қайрилма қошлар не дебон, сўрсам, деди:
Ишқ элининг кўксига ёйли нишондир, қоматинг.
Мен дедим: боис надир сеҳр этди дилни кўзларинг?
Деди: жодуларга бу ҳикмат аёндир, қоматинг.
Гулшан ичра ноз ила ногаҳ хиром этсанг агар,
Жовраган кўзлар қушига ошёндир қоматинг.
Истадим ҳижрон тунининг сирларин билсам, деди:
Ҳеч билолмайсан, бу асрори ниҳондир, қоматинг.
Қайда Васфий шеърию қайда қаддинг мавзунлиги,
Шеъри ер бўлса агарда, осмондир қоматинг.

М. ВАСФИЙ.

ОНАМСАН, ТОШКЕНТ

Гўзал, пурвиқорсан, муқаддас шаҳар,
Биринчи севгимнинг, сен илк дояси...
Сени куйласам гар, минг субҳу-саҳар,
Қўшиғим тугамас, йўқ ниҳояси.
Табаррук бағрингда қомуслар ўқиб,
Саводим чиқариб олгандим бир вақт.
Эркатой бўтадай оқ сутинг эмиб,
Сийнангдан ажралмай, қолдим пойтахт.
Кезганман, минг марта хандон лолалар —
Қизғалдоқ аримас кўчаларингда.
Шамшод қад бинолар, шўхчан хандалар —
Хаёлим тортганда... кечаларингда.
«Дўст-дўстни синайди оғир пайтларда,
Бошига тушганда мудҳиш-мушкулот.
Ҳозиру ва нозир зиёфатларда —
Аъзодан қочади, баъзи ноллуд зот»
Йўқ, асло қочмайман, мард учун уят,
Номимга йўлатмам, она ёмон от.
Юмушга ярайман, бор кучу-қувват —
Меҳрибон сенга кифтман, суянғич, қанот!
Онамсан даволаб жароҳатингни,
Чўнг қаддинг кўтаргум қуёшга томон.
Кун сайин қайтаргум салобатингни,
Зилзила офатидан қолмас, номнишон.
Ажиб фарахбахшсан қаҳрамон шаҳрим,
Киндик қоним сенда томганлиги рост,
Она шаҳрим, — дейман — бу юрак аҳдим,
О, Тошкент — онамсан, қўйганман ихлос.

Шамси ОДИЛОВ.

ЁМҒИР

Баҳор.
Бир зум ичра бузилиб ҳаво,
Сел қуйди,
Булутлар гумбурлаб чақнаб.
Бир лаҳзада яна осмон мусаффо,
Нур таради яна қуёш чарақлаб.
Завқ ила боқаман кўклам чиройига,
Нафаси урилар очиқ ойнамдан.
Маҳлиё бўламан ўлкам қир,
Сойига!
Она ер ҳансирар баҳорий намдан.
Ёмғир ёғиб ўтди бирдам шариллаб,
Ювиб,
Тараб кетди майсалар сочин.
Ёмғир ёғиб ўтди. Офтоб чарақлаб —
Зумрад водий узра ёзди қулочин.
Ёмғир ёғиб ўтди.
Чечаклар юзидан —
Олиб кетди чанггу ғуборни.
Гиёҳлар ниш уриб чиқди инидан,
Минг таъзим-ла олқишлаб —
Сулув баҳорни!..
Бу ёмғирга кимдир —
Кўксини тутди.
Кимдир «ширр» этгандан қочди уйига,
Киминдир кўнглини шод этиб кетди,
Киминдир «ғарқ» этиб кетди сувига!..
Баҳор!
Бир зум ичра бузилиб ҳаво,
Сел қуйди.
Булутлар гумбурлар чақнаб...

Душан ФАЙЗИЕВ.

ОНА-ВАТАН БУЙЛАБ

✦ Йилига юз минг квадрат метр янги уй-жой майдони — Озарбайжон ССР пойтахти Боку шаҳри шу кунларда ана шундай тез суръатлар билан юксалиб бормоқда.

Н. Игнатьев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

„АФРАСИЁБ“ ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Тарихий қалъа — Афрасиёб ёдгорликлари ўтмиш маданий меросимиз тимсоли сифатида жуда қадрлидир. Афрасиёб қалъаси чет элларда ҳам катта қизиқиш туғдирди, Шу муносабат билан чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти адресига кўплаб мактублар олинди.

Жамият ана шу мактубларга жавобан тарихий ёдгорлик тўғрисида алоҳида мақола тайёрлашга бош қўшди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтининг илмий ходимлари Д. Бархатова ва Г. Шишкиналар томонидан ёзилган бу мақола Италия, Англия, Мексика, Панама, Япония ва бошқа мамлакатларга юборилди.

Мақолага «Афрасиёб» қалъаси акс эттирилган фотосуратлар ҳам илова қилинган эди. Бу мамлакатлар матбуотида мақола ана шу фотосуратлар билан қўшиб ёритилди.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ АДАБИЁТ МУЗЕЙИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси составида Алишер Навоий номидаги давлат адабиёт музейи барпо қилинди. Катта бино — Тошкент область ижроия комитетининг собиқ биноси янги илмий муассаса ихтиёрига берилди. Бино ремонт қилиниб, экспозициялар жойлаштирилганидан сўнг музей ҳамма учун очиб қўйилади.

Музей директори таниқли навоийшунос, филология фанлари доктори Ҳ. С. Сулаймонов бундай деди:

— Ўтган асрларда битилган адабий асарлар ҳамда ўзбек халқи оғзаки халқ ижодиётини тўплашни музей коллективи ўзининг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди. Бизнинг кўпгина ёзма ёдгорликларимиз Ўзбекистон чегарасидан ташқарида — Англия, Франция, Германия Федератив Республикаси, Ватикан, қўшни Осиё давлатлари ва Араб мамлакатларидаги кутубхоналар ва илмий муассасаларда сақланмоқда.

Биз шу ёдгорликларни музейимизда тўплаш ёхуд ҳеч бўлмаса, улардан микрофильмлар кўчириб олиш ниятидамиз. Бу эса ўзбек адабиётининг бой фондини вужудга келтириш имконини беради.

Ўзбек халқининг ёзма ёдгорликларини ўрганиш тарихий характердаги кўпгина муҳим маълумотлар беради, шунингдек фалсафа, медицина, археология, геология, математика ва кўпгина бошқа фанлар учун фойдали бўлиб чиқади.

Шарқ халқлари тарихини бузиб кўрсатувчи буржуазия фанининг турли сохталикларини очиб ташлаш учун ҳам қўлёзмалар тадқиқ этилишининг жиддий аҳамияти бор.

Музей ходимлари ўзбек адабиётининг асосчиси Алишер Навоийнинг ижодиётини ўрганишга катта аҳамият берадилар. Шу йил кузда мамлакатимизда Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги тантанали суратда нишонланади.

Музей коллективи ишлаб чиқадиган масалалар орасида ўзбек филологияси масалалари билан адабиёт назарияси масаласи ҳам бор.

Алишер Навоий номидаги давлат адабиёт музейининг барпо этилиши Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига Ўзбекистон меҳнаткашлари учун яхши совғадир. (ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАБ

Шундай кеча яқинда Янгийўл районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида бўлиб ўтди. Тошкент медицина институтининг бир группа етакчи ўқитувчи ва профессорлари колхозчилар ҳузурига меҳмон бўлиб келишди.

Турли касалликлар бўйича мутахассислар учун колхоз марказида ажратилган хоналар икки-уч соат давомида одамлар билан гавжум бўлиб турди. Институтнинг профессорлари, медицина фанлари докторлари К. Миразизов, А. Содиқов, доцентлар А. Қодиров, В. Охунжонов, Н. Мирёқубов, И. Фозилов, А. Жабборов ўртоқлар колхозчиларга сиҳат-саломатлик, айрим касалликларнинг олдини олиш тўғрисида консультациялар бердилар. Шунингдек, медицина ходимлари колхозчиларнинг уйларида бўлиб, уларга турмуш гигиенаси, санитария қоидалари хусусида маслаҳатларини айтдилар.

Бошқа бир хонада район медицина ходимлари ва медицина муассасаларининг раҳбарлари тўпланган эдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси профессор А. Асқаров ва профессор Р. Худойбердиев ўз ҳамкасбларига консультациялар беришди ҳамда айрим касалликларни даволашдаги янги воситалар, методлар билан таништиришди. Мутахассис медиклар консилиуми 9 беморни Тошкентдаги даволаш муассасаларига дарҳол жойлаштиришга қарор қилди.

Кечқурун колхоз клуби қишлоқ аҳолиси билан тўлди. Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига бағишланган кечани колхоз партия ташкилотининг секретари Д. Салимбеков очди. Биринчи бўлиб минбарга чиққан тарих фанлари кандидати А. Қодиров Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида эришилган улкан муваффақиятлар тўғрисида мароқли ҳикоя қилиб берди. Профессор А. Асқаровнинг сўзи эса, республикада 50 йил мобайнида соғлиқни сақлаш ишларининг ривожланишига бағишланди.

Кеча қатнашчилари олим ва мутахассис медикларга 40 дан ортиқ савол беришди. Колхозчиларнинг меҳмонлари саволларнинг ҳаммасига қониқарли жавоб беришди.

Ҳаммада чуқур таассурот қолдирган бу кеча қатнашчиларига колхозчилар чуқур миннатдорчилик билдиришди.

Т. САЛОҲИТДИНОВ.

ФУТБОЛ

„ДИНАМО“МИ ЁКИ „ПАХТАКОР“

Ўзбекистон группасида «Динамо» ғолиб чиқармикан ёки «Пахтакор»? Ўтган дам олиш куни «Динамо» футболчилари пахтакорчиларни 1:0 ҳисобида енгиб 6 очко билан олдинга ўтиб олдилар. «Пахтакор» эса 5 очко билан иккинчи ўринга тушиб қолди.

«Динамо» ҳам «Пахтакор» ҳам яна биттадан учрашув ўтказишади. Бу сўнгги икки ўйин «Советский спорт» газетаси соврини учун финал учрашувларда қатнашиш ҳуқуқини қайси команда олишини аниқлаб беради.

11 мартда «Пахтакор» стадионида «Динамо» футболчилари Донецкнинг «Шахтёр» командаси билан учрашади. «Пахтакор» мухлислари бу ўйинда донецкликларга омад тилашади, албатта. Агар «Шахтер» ғолиб келса, «Пахтакор» «Политотдел»ни енгса финалга йўлланма олиши мумкин. Агар пешқадамлар тўплаган очколар тенг бўлиб қолгудек бўлса, тўплар айирмаси кучга киради.

«Пахтакор»нинг «Динамо» билан бўлган ўйини қандай ўтди? Бу ўйиндан ишқибозлар қониқиш ҳосил қилдиларми?

Ўйин бошланишини эсланг. Япония сафаридан қайтиб келган Э. Абдураимов қанотдан ёриб ўтиб. тўпни кучли зарб билан дарвозага тепди. Скоков уни ушлаб қололмай, дарвоза тепасидан ошириб юборишга мажбур бўлди. Кейин эса динамочилар ҳужумга ўтди. Бироқ Любарцев хушёр эди.

Иккинчи таймда пойтахт футболчилари янги куч билан майдонга тушдилар. Гусаров ўрнига Дудко, Вшивцев ўрнига Вотолавскийлар ўйнай бошлади. Бу икки ҳужумчи ҳимоячиларимизни шошириб қўйди. 58-минутда Короленков кучли зарб билан ҳисобни очди. Любарцев тўпга ташланмади ҳам. Агарда дарвозабонимизнинг ана шу бирдан-бир хатосини ҳисобга олмайдиган бўлсак у ўйинни яхши ўтказди.

Бизнингча ҳужумчилар аввалги ўйинлардагидек ҳафсала билан ўйнашмади. Яккама-якка иш тутди. Голдан кейин ҳужумни кучайтиришмади. Сўнгги минутларда эса янада бўшашиб кетишди. Динамочилар эса ғалабани сақлаб қолиш пайида бўлишди ва бу орзуларига эришдилар.

Энди умид сўнгги икки ўйинда.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

„ҲУРРИЯТ“ РУС ТИЛИДА

«Советский писатель» нашриёти Ўзбекистон халқ шоири Уйғуннинг «Ҳуррият» номли драматик асарлари тўпламини босиб чиқарди. Тўпламга Уйғуннинг асосан сўнгги йилларда ёзилган ҳамда кенг китобхонлар оммасига яхши таниш бўлган учта асари («Қалтис ҳазил», «Ҳуррият», «Гирдоб») киритилган.

«Ҳуррият» номли тўплам чиройли қилиб безатилган. Асарларни рус тилига Я. Апушкин таржима қилган.

Қ. АҲМЕРОВ,
Москва шаҳри.

АКАДЕМИЯ ШАҲАРЧАСИ

Тошкент академия шаҳарчасида ботаника институти учун бино қурила бошланди. Бу илмий муассасанинг янги корпуси ўсимликларни тадқиқ қилишда энг мураккаб физиологик-биохимик ва анатомик методларни қўллаш имконини берувчи мукаммал лаборатория ускуналари билан таъминланади.

Архитекторлар институтнинг янги биносида гербарийлар жойлаштириладиган катта хона қуришни кўзда тутдилар. Бу хонада ўсимликларнинг ноёб коллекцияси жойлаштирилади. Ўсимликларнинг кўпчилиги қарийб 100 йил муқаддам йиғилгандир. Бу гербарий илмий жиҳатдан катта аҳамиятга эгадир. шу сабабли, уни сақлаш учун алоҳида режимга риоя қилинади.

Ўрта Осиёдаги фойдали ўсимликларни ҳар томонлама ўрганмоқ учун зарур бўлган гулхона ва вегетация уйчасини қуриш ҳам кўзда тутилади.

Академия шаҳарчасида химия институти, кибернетика институти, ўсимлик моддалари химияси институти ва бошқа илмий муассасалар янги биноларга кўчиб киришди. Республика Фанлар академиясининг конструкторлик бюроси ва босмахонаси ҳам шу ерда жойлашган. Кейинчалик Ўзбекистон ССР Фанлар академияси институтларининг кўпчилиги шу шаҳарчадан жой олади.

Фан шаҳарчасини қуриш учун Высоковольтная кўчаси районида 90 гектар майдон ажратилди. Бу ерда институтларнинг корпусларидан ташқари, олимлар учун уй-жойлар ҳам қурилади.

Академия шаҳарчаси ўзининг болалар муассасалари, поликлиникаси, стадиони ва ёпиқ сузиш ҳавзаси бўлган спорт иншоотлари комплексига эга бўлади, Ўн минг номерли автомат-телефон станцияси қурилмоқда. (ЎзТАГ).

Пойтахтнинг Октябрь районидаги 24-мактабда ҳаваскор ўқувчилардан иборат оркестр тузиш мақсадида музика тўгараги ташкил этилди. Ҳозир бу тўгаракка 60 ўқувчи актив қатнашмоқда. Суратда: (ўртада) Тошкент давлат консерваториясининг студенти А. Рустамов ўқувчилар билан машғулот олиб бормоқда.

А. Абалян фотоси.

ФАН ОЛАМИДА

ОҚСИЛ РЕАКТОР ЙЎЛИДА

Тадқиқотчиларнинг иш журналида шов-шув кўтарадиган ёзув пайдо бўлди: ультра товуш нури туширилган эритма анализ қилинганида унда аминокислоталар — оқсил модда «тошлари» борлиги маълум бўлди. Буларни СССР Фанлар академияси биофизика институтининг олимлари синтез қилганлар.

Тадқиқотларнинг раҳбари биология фанлари доктори И. Е. Эльпинер билан биргаликда металл... обой қопланган чоғроқ хонага кирамиз. Мана шу ердаги ультратовуш установкалари ёрдамида биологик актив моддалар олинган.

— Шундай бирикмаларни синтез қилиш мумкинлиги тўғрисидаги фикр аллақачон келган эди, — деди олим. — Ишни пробиркадаги оддий сувни газсимон азот билан тўйинтириш ва унга ультратовуш билан ишлов беришдан бошладик. Эритмада аммиакни пайқаб қолдик. Тажрибалар мураккаблаштириб борилди. Сув углерод оксиди билан водородга тўйинтирилди. Ультратовуш таъсир эттирилганидан сўнг эритмада органик бирикма—формальдегид топилди. Сувга углерод оксиди, водород ва азот қўшилганида синил кислота олиш мумкин бўлди.

Кейинги тадқиқотларимиз натижасида таркибида азот, метан ва бошқа органик моддалар бўлган эритмага ультратовуш таъсир эттирилганида аминокислоталар ҳосил бўлди. Гликолл, аспаргин, глутамин ва бошқа аминокислоталар ана шу зайлда олинди.

— Мана шу оқсил «тошлари»нинг» ҳосил бўлиш механизми қандай?

— Ультратовуш қайишқоқ тебранишлари мана шу ҳодисада бош роль ўйнайди, — деб жавоб беради профессор. — Шуларнинг энергияси эритмада кавитация эффектини вужудга келтиради. Эритмада сон-саноқсиз пуфакчалар пайдо бўлади. Бундай пуфакчалар ультратовуш майдонининг частотасига қараб секундига неча ўн минглаб ва юз минглаб марта пайдо бўлади ва йўқолади. Кавитация пуфакчалари ички юзларининг ёрилиши натижасида сув парчаланиб, эритмани тўйинтирган газлар активлашади. Натижада химиявий реакциялар вужудга келиб, мураккаб бирикмалар чиқаради. Шу тажрибаларга баҳо бермоқ учун ҳозирга қадар аминокислоталар саноат шароитида оқсилларни гидролитик парчалаш ва ферментлар ёрдамида олинганлигини назарда тутмоқ керак. —

— Янги методнинг амалий аҳамияти нимада:

— Албатта, пробиркадан саноат реакторига қадар бориладиган йўл катта, — деди профессор. — Шунга қарамай, биз бундай муҳим бирикмалар олиш методини жадаллаштириш мақсадидаги илмий қидирув ишларини давом эттиряпмиз.

А. ПРЕСНЯКОВ,
ТАСС мухбири.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 мартда

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

16.00 — Халқаро хотин-қизлар куни 8 Мартга бағишланган тантанали йиғилиш ва концерт (Санъат саройидан) танаффус вақтларда телеянгиликлар ва фанга бағишланган ҳаёт (телеочерк).

Рус тилида: 19.00 — Наташахоним (бадиий фильм).

20.30—Эртаги кун программаси.

Ўзбек тилида: 20.35 — Телеянгиликлар, 20.50 — Аёл мактублари (бир актёр театри), 21.10 — Совет Ўзбекистони композиторлари. Ш. Шоҳимардонова, З. Тўйчиева, 22.10 — Умрга тенг йил (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Совғамиз сизга, онажон (болалар учун), 18.20 — Олий математика (сиртдан таълим олаётган студентлар учун ўқув программа).

19.00 дан — Москва кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 8/III да Гулсара.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/III да Веронalik икки йигит, 8/III да кундуз ва кечқурун Парвона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/III да кундуз Нурхон, кечқурун Икки билагузук.

КИНО

Опа — «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 5 ярим, 7 ярим ва 9-15 минутда).

У Ватанни ҳимоя қилади — «МИР» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Нисо— НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (1-залда эрталаб 11, кундуз 3 ва кеч 7 да).

Авдотья Павловна — «ФЕСТИВАЛЬ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда кундуз соат 1 ва 5 да).

Сир (кундуз соат 1 да), Сўнгги қаллоб (кундуз ва кечқурун) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

«Шантеклэр» маликаси — «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда).

Қийшиқ ойналар қироллиги — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

РЕСПУБЛИКА ГАЗЕТА-ЖУРНАЛ ЭКСПЕДИЦИЯСИГА

матбуот сортировкачилари, нусха қабул қилувчилар, сменада ишлаш учун паррочлар

КЕРАК

Иш ойлик ва мукофот тариқасида тўланади.

Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 8-уйга (Ўзбекистон КП МК Бирлашган нашриёти ҳовлисига кираверишда) мурожаат қилинсин.

ТОШКЕНТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИГА

Таъминот бўлимининг старший бухгалтери, старший экономист, бухгалтер, кассир

КЕРАК

Адрес: Тошкент шаҳри, Карл Маркс кўчаси, 103-уй.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

7 мартда

«Советский спорт» газетасининг соврини учун «Зенит» (Ленинград) — «Политотдел» (Тошкент области) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Кундуз соат 4 да бошланади. Сквердан «Политотдел» колхозига махсус автобуслар қатнайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 00718. ИНДЕКС 64970. А.—1814. 3